

पृथ्वीला ऊर्जा म्हणजेच उष्णता व प्रकाश पुरविणारा प्रमुख स्रोत म्हणजे सूर्य. तो कोट्यवधी वर्षांपासून आपल्याला या गोष्टी देत आहे. त्याच्यामुळेच आपल्या वातावरणात ऊब टिकून आहे आणि या गोष्टींमुळेच

पृथ्वीवर जीवसृष्टीसुद्धा जगत आहे. सूर्य नसता तर पृथ्वीचा पृष्ठभाग आणि वातावरणसुद्धा पूर्णपणे गारठून गेले असते. त्यामुळे सूर्य हा आपल्यासाठी महत्त्वाचाच!

सूर्य आपल्याला जी उष्णता देतो तिचे प्रमाणही कमी होत नाही. कारण दररोज उगवणारा सूर्य सोनेरी किरणे देतो आणि दुपारी भाजून काढतो. वर्षानुवर्षे तो तितकाच प्रखर आहे. त्यात बदल झाल्याचे आपल्याला तरी जाणवत नाही. पण आपल्याला वरवर असे वाटत असले तरी

ते खरे नाही, कारण सूर्याकडून पृथ्वीवर येणाऱ्या उष्णतेचे प्रमाण विशिष्ट काळानंतर कमी-जास्त होत असते. ही उष्णता कमी-जास्त होण्याचे अकरा वर्षांचे चक्र आहे. या अकरा वर्षांच्या काळात सूर्य कधी सर्वाधिक उष्णता बाहेर टाकतो आणि कधी कमी उष्णता बाहेर टाकतो. सूर्यापासून मिळणाऱ्या उष्णतेच्या तुलनेत हा फरक फारच थोडा असतो, पण आपल्या पृथ्वीचे वातावरण बदलण्यासाठी तो पुरेसा ठरू शकतो. जेव्हा सूर्य जास्त उष्णता टाकत असतो तेव्हा जागतिक तापमानात सुमारे ०.१ अंश सेल्सिअसने वाढ होऊ

शकते. त्यामुळेच निसर्गतः केवळ सूर्यापासून मिळणाऱ्या उष्णतेत बदल झाला म्हणून वातावरणाचे तापमान कमी-जास्त होऊ शकते. म्हणजेच हवामानात बदल घडवून आणण्यास ही गोष्ट कारणीभूत ठरते. या

कारणामुळे गेल्याच शतकात हवामानात बदल झाल्याचे पाहायला मिळाले आहे. गेल्या

शतकाच्या सुरुवातीला जगभर तापमानात वाढ झाली. त्याचे मुख्य कारण हे सूर्यापासून मिळणाऱ्या उष्णतेशी संबंधित होते, असे संशोधकांचे म्हणणे आहे. फार पूर्वी याबाबत काही सांगता येत नव्हते. कारण त्या काळी सूर्यापासून मिळणारी उष्णता व त्यात होणारा किंचित बदल समजणे शक्य नव्हते. पण आता

अधिक अचूक उपकरणे असल्यामुळे हे

ओळखणे शक्य झाले आहे. अमेरिकेच्या हवाई व अवकाश संशोधन संस्थेने, म्हणजेच 'नासा'नेसुद्धा असे बदल होत असल्याचे दाखवून दिले आहे... त्यामुळे हवामानबदलासाठी सूर्य किती महत्त्वाचा आहे हे लक्षात येते.

सूर्य जास्त उष्णता बाहेर टाकतो तेव्हा जागतिक तापमानात किती वाढ होते?

(उत्तर- रविवार, २४ ऑगस्टच्या अंकात)

## सूर्याच्या ऊर्जेत बदल



## ग्लोबल वॉर्मिंग

या प्रश्नाला तोंडगा काय?



- ❖ वातानुकूलित यंत्रे व शीतकपाटांचा वापर कमी करा.
- ❖ सार्वजनिक वाहनव्यवस्थेचा वापर करा.
- ❖ शहर मर्यादित सायकलच्या वापरास प्रोत्साहन द्या.
- ❖ सौर ऊर्जेचा लाभ करून घ्या.
- ❖ विजेचा अपव्यय टाळा.
- ❖ अधिक झाडे लावा व त्यांचे संगोपन करा.



महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ

Website: <http://mpcb.mah.nic.in>

